Příloha č. 1 Fagerströmův test nikotinové závislosti

Fagerströmův test nikotinové závislosti

Jméno pacienta _____ Datum _____

1. Jak brzy po probuzení si obvykle zapalujete svou první cigaretu?

☐ Do 5 minut (3 body) ☐ Do 1 hodiny (1 bod)

☐ Do půl hodiny (2 body) ☐ Za více než hodinu (0 bodů)

2. Je pro vás obtížné nekouřit tam, kde je kouření zakázáno (např. ve veřejné dopravě, v knihovně, v kině)?

☐ Ano (1 bod) ☐ Ne (0 bodů)

3. Která cigareta by Vám nejvíce chyběla?

☐ První ráno (1 bod) ☐ Kterákoliv jiná (0 bodů)

4. Kolik cigaret denně průměrně vykouříte?

☐ Do 10 cigaret (0 bodů) ☐ 21–30 cigaret (2 body)

☐ 11–20 cigaret (1 bod) ☐ Více než 30 cigaret (3 body)

5. Kouříte častěji ráno a dopoledne než ve zbytku dne?

☐ Ano (1 bod) ☐ Ne (0 bodů)

6. Kouříte i během nemoci, když musíte většinu dle ležet v posteli?

☐ Ano (1 bod) ☐ Ne (0 bodů)

Součet bodů ☐

Vyhodnocení Fagerströmova testu nikotinové závislosti

Míra závislosti	Počet bodů*
Velmi nízká nebo žádná závislost	0–2 body
Nízká závislost	3–4 body
Střední závislost	5 bodů
Vysoká závislost	6–7 bodů
Velmi vysoká závislost	8–10 bodů

**maximální skóre 10 bodů*

Upraveno podle českého překladu (Králíková et al., 2015)
Centrem pro výzkum a prevenci užívání tabáku Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C., Fagerström, K. O. (1991). The Fagerström Test of Nicotine Dependence: A Revision of the Fagerström Tolerance Questionnaire. British Journal of addiction, 86, 1119-1127.

Příloha č. 2 Minnesotská škála abstinenčních příznaků

Minnesotská škála abstinenčních příznaků

Jméno pacienta _____ Datum _____

U každé z položek ohodnoťte, co jste pociťoval/a v důsledku odvykání kouření v posledních 24 hodinách.

	0	1	2	3	4
1. Zlost, podrážděnost, nespokojenost	○	○	○	○	○
2. Úzkost, nervozita	○	○	○	○	○
3. Špatná nálada, smutek	○	○	○	○	○
4. Touha kouřit	○	○	○	○	○
5. Obtížné soustředění	○	○	○	○	○
6. Zvýšená chuť k jídlu, hlad, zvyšování hmotnosti	○	○	○	○	○
7. Nespavost, obtížné usínání, buzení v noci	○	○	○	○	○
8. Neschopnost odpočívat	○	○	○	○	○
9. Netrpělivost	○	○	○	○	○
10. Zácpa	○	○	○	○	○
11. Závratě	○	○	○	○	○
12. Kašel	○	○	○	○	○
13. Neobvyklé sny, noční můry	○	○	○	○	○
14. Nevolnost	○	○	○	○	○
15. Bolení v krku	○	○	○	○	○

Upraveno podle českého překladu (Králíková et al., 2015)
Centrem pro výzkum a prevenci užívání tabáku Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

Hughes JR. The effects of abstinence from tobacco: Valid symptoms and time course. Nicotine Tob Res 2007; 9(3): 315–27.

Příloha č. 3 Dotazník zaměřující se na mapování užívání nikotinové substituční terapie a motivace k odvykání kouření

Kód respondenta _____ Datum _____

U každé otázky zaškrtněte nebo vypište odpověď slovy či číslicí podle instrukcí v dané otázce.

1. **Kouříte v současné době cigarety či užíváte jiné tabákové výrobky?**
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

2. **V jaké formě jste nikotin užil v posledních 30 dnech? (nepočítá se nikotinová substituce)**
   - ☐ Cigarety
   - ☐ Elektronické cigarety
   - ☐ Doutník
   - ☐ Dýmka
   - ☐ Vodní dýmka
   - ☐ Zahřívaný tabák
   - ☐ Žvýkací tabák
   - ☐ Snus
   - ☐ Šňupací tabák
   - ☐ Nikotinové sáčky
   - ☐ Neužívám žádné nikotinové ani tabákové přípravky

3. **Jak často jste kouřil v posledních 30 dnech?**
   - ☐ Každý den
   - ☐ Jednou za týden
   - ☐ 2-3x za týden
   - ☐ Jednou za měsíc
   - ☐ Nekouřil jsem

4. **Kolik cigaret jste denně průměrně vykouřil za posledních 30 dní? (napište číslicí)**

   _____

5. **Využíváte v současné době nikotinovou substituci?** (žvýkačky, náplasti, sprej, pastilky s obsahem nikotinu)
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

6. **Jakou formu nikotinové substituční terapie v současné době využíváte?** (můžete zaškrtnou více odpovědí)
   - ☐ Náplasti
   - ☐ Žvýkačky
   - ☐ Sprej
   - ☐ Pastilky
   - ☐ Neužívám nikotinovou substituci

7. **Pokud využíváte nikotinové náplasti, jaký mají obsah nikotinu?**
   - ☐ 7mg - 10mg (nejslabší)

- ☐ 14mg – 15mg (střední)
- ☐ 21mg – 25mg (nejsilnější)
- ☐ nevím, o jakou dávku se jedná
- ☐ v současné době náplasti neužívám

8. **Kolik náplasti si za den v současné době průměrně aplikujete?** (napište číslicí)

_____

9. **Pokud využíváte nikotinové žvýkačky: jaký mají obsah nikotinu?**
   - ☐ 2mg
   - ☐ 4mg
   - ☐ nevím, o jakou dávku se jedná
   - ☐ v současné době žvýkačky neužívám

10. **Kolik nikotinových <u>žvýkaček</u> průměrně za den užijete?** (napište číslicí)

_____

11. **Kolik nikotinových <u>pastilek</u> průměrně za den užijete?** (napište číslicí)

_____

12. **Kolikrát za den si aplikujete nikotinový <u>sprej</u>?** (napište číslicí)

_____

13. **Jak si v současné době obstaráváte přípravky náhradní nikotinové terapie?**
   - ☐ Od lékaře na oddělení (hradí nemocnice)
   - ☐ Přípravky si platím sám
   - ☐ Od zaměstnavatele (příspěvek na podporu odvykání kouření)
   - ☐ Využívám příspěvek zdravotní pojišťovny
   - ☐ Jiné (napište):
   - ☐ Neužívám přípravky náhradní nikotinové terapie

14. **Setkal jste se v současné době s nějakými nežádoucími účinky v důsledku užívání substituční nikotinové terapie?** Pokud ano, zaškrtněte se kterými
   - ☐ Nespavost
   - ☐ Úzkost
   - ☐ Podrážděnost
   - ☐ Zvýšená chuť k jídlu
   - ☐ Vztek
   - ☐ Abnormální sny
   - ☐ Zvracení
   - ☐ Vyrážka
   - ☐ Zvýšené pocení
   - ☐ Zácpa
   - ☐ Průjem

☐ Jiné:
☐ Nesetkal jsem se s žádnými nežádoucími účinky

15. **Jak moc chcete v současné době přestat kouřit?** (vybarvěte příslušné kolečko na škále)

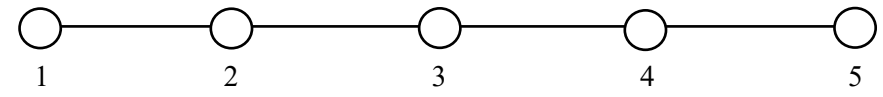

Vůbec Velmi

16. **Pokud aktuálně nekouříte, co vám v současné době nejvíce pomáhá vydržet nekouřit?** Zaškrtněte jednu variantu a vypište stručně v bodech.

☐ Nekouřím a pomáhá mi:

_____
_____
_____

☐ V současné době kouřím.

17. Co současně vnímáte jako nejvíce náročné na nekouření?

☐ Nekouřím a jako náročné vnímám:

_____
_____
_____

☐ V současné době kouřím

18. Do jaké míry si dokážete představit, že budete nekuřákem po dokončení léčby na Klinice adiktologie?

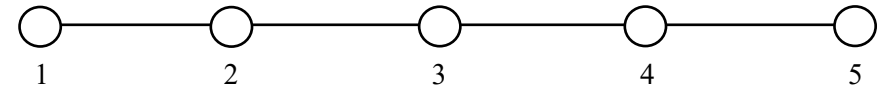

Vůbec velmi

Příloha č. 4

Informace pro respondenty

Název studie: Užívání nikotinové substituce při odvykání kouření u pacientů mužského lůžkového oddělení Kliniky adiktologie: prospektivní dotazníková studie

Vážený pane,

byl jste požádán o účast ve výzkumné studii zabývající se kouřením a využíváním nikotinové substituce v průběhu hospitalizace na lůžkovém oddělení muži Kliniky adiktologie. Dovolte nám, abychom Vám prostřednictvím tohoto dokumentu poskytli bližší informace o účelu studie, průběhu Vašeho zapojení a potenciálních rizicích vyplývajících z účasti ve studii.

Kdo studii provádí?
Studie probíhá na lůžkovém oddělení muži Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, a to v období července až prosince 2023. Hlavním řešitelem je studie je Bc. Kateřina Štočková, studentka 1. ročníku navazující magisterského studia adiktologie 1. LF UK pod vedením Dr. Adama Kulhánka. Výzkum je součástí diplomové práce na 1. LF UK. Sběr dat budou realizovat Mgr. Lucie Schlosserová a MUDr. Tereza Hynková a další proškolení pracovníci lůžkového oddělení muži.

Co je účelem této studie?
Cílem studie je prospektivně sledovat trajektorii pacientů léčících se se závislostí po přechodu z detoxifikačního oddělení na lůžkové oddělení muži Kliniky adiktologie VFN se zaměřením na vývoj užívání tabáku a odvykání kouření.

Jak bude studie prakticky probíhat a jaké bude Vaše zapojení v ní?
V průběhu studie Vás požádáme o vyplnění tří dotazníků – 1) Fagerströmův test nikotinové závislosti, 2) Minnesotská škála abstinenčních příznaků a 3) Dotazník zaměřující se na mapování nikotinové substituční terapie a motivace k odvykání kouření.
Vyplnění každého dotazníku zabere přibližně 10 minut, celkem tedy asi 30 minut. Dotazníky budou vyplňovány anonymně s využitím jedinečného identifikačního kódu.
Po celou dobu studie bude lékař a další zdravotnický personál monitorovat Váš zdravotní stav a případné nežádoucí účinky.

Jak budou chráněny Vaše osobní údaje?
Vaše zapojení do studie je zcela dobrovolné a anonymní. Veškeré zásady shromažďování a nakládání s údaji účastníků ve studii jsou uvedené v dokumentu Souhlas se shromažďováním a zpracováním osobních údajů při provádění studie ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze, který jste obdrželi společně s tímto dokumentem z rukou zdravotnického personálu. Realizace studie byla schválena Etickou komisí VFN dne 15.6.2023 č. rozhodnutí 103/23 S-IV a etickou komisí 1. LF UK Kliniky adiktologie.

Máte ještě nějaké nejasnosti?
Pokud pro své rozhodnutí potřebujete více informací, obracejte se, prosím, na Mgr. Lucii Schlosserovou, hlavního řešitele výzkumného projektu Bc. Kateřinu Štočkovou (tel. 724 041 555, e-mail katerina.stockova@email.cz) nebo vedoucího diplomové práce Dr. Adama Kulhánka (adam.kulhanek@lf1.cuni.cz).
Děkuji Vám
Bc. Kateřina Štočková

Příloha č. 5

Informovaný souhlas s účastí ve výzkumu

Jméno a příjmení respondenta:

Datum narození:

Já, níže podepsaný/podepsaná souhlasím s účastí ve výzkumu. Je mi více než 18 let.
Byl(a) jsem podrobně informován(a) o cíli výzkumu, o jejích postupech, a o tom, co se ode mě očekává. Zkoušející mi vysvětlil případné problémy, které by se mohly vyskytnout během mé účasti ve studii a vysvětlil mi způsoby, jakými budou případná rizika řešena.
Porozuměl(a) jsem tomu, že svou účast v klinické zkoušce mohu kdykoliv přerušit, nebo odstoupit, aniž by tím byla ovlivněna další zdravotní péče.
Při zařazení do výzkumu budou moje osobní údaje zpracovány podle platné právní úpravy. Do mé původní zdravotní dokumentace budou moci na základě mého uděleného souhlasu nahlédnout za účelem ověření získaných údajů zástupci zadavatele, nezávislých etických komisí a zahraničních nebo místních kompetentních úřadů (v ČR Státní ústav pro kontrolu léčiv). Uvedené osoby jsou vázány mlčenlivostí o všech informacích, které se dozví z mé zdravotnické dokumentace. Osobní údaje jsou tzv. pseudonymizovány. Tímto postupem dochází ke skrytí identity subjektu u výzkumu.
Beru na vědomí, že zpracované údaje z této studie mohou být publikovány. V publikacích se však neobjeví informace, které by mě mohly identifikovat.
Od zkoušejícího obdržím stejnopis tohoto podepsaného informovaného souhlasu s účastí v klinické zkoušce.

Vlastnoruční podpis a datum napsané pacientem:

Datum, čas:

Příloha č. 6

Souhlas se shromažďováním osobních údajů

Název studie: *Užívání nikotinové substituce při odvykání kouření u pacientů mužského lůžkového oddělení Kliniky adiktologie: prospektivní dotazníková studie*

Řešitel studie: **Bc. Kateřina Štočková**

Vážený pane,

Váš lékař Vám nabídl účast ve studii a popis studie byl uveden v informacích pro pacienta. Pokud budete souhlasit a účastníte se studie, je třeba Vás informovat i o zpracování osobních údajů, které je nezbytné k tomu, aby studie mohla být provedena.
Studie se můžete zúčastnit pouze tehdy, pokud budete souhlasit se shromažďováním a zpracováním osobních údajů tak, jak je popsáno v tomto formuláři. Váš výslovný souhlas se zpracováním těchto údajů by měl být udělen po sdělení, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Vaše osobní údaje budou zpracovávány Všeobecnou fakultní nemocnicí v Praze, U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2, která je správcem těchto dat. Tyto informace jsou sepsány v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, vycházejícím z Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
Studijní centrum bude zaznamenávat Vaše osobní údaje včetně jména a kontaktních údajů, data narození, pohlaví, stejně tak údaje z Vaší anamnézy a klinická data shromážděná v souvislosti s Vaší účastí ve studii. Veškeré údaje budou uchovávány pouze pro účely studie a v souladu s platnou právní úpravou. Bez zpracování osobních údajů by nebylo možné provést a ani vyhodnotit prováděnou studii.
Do Vašich osobních záznamů ve zdravotnické dokumentaci má přístup pouze lékař provádějící studii a osoby s ním spolupracují na studii a dále osoby pověřené dohledem nad průběhem studie. Pokud by se jednalo o studii s léčivem, dohled mohou vykonávat pracovníci Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL). U všech studií mohou dohled vykonávat členové Etické komise Všeobecné fakultní nemocnice v Praze. Tyto osoby jsou vázány povinnou mlčenlivostí a kontrolují, zda je studie řádně prováděna, zda je zajištěna bezpečnost účastníků studie a také zda jsou shromážděné osobní údaje a další informace správné.
Aby byla zajištěna ochrana soukromí, všechny údaje a odebrané vzorky získané ve studii budou zpracovány pouze v pseudonymizované podobě. To znamená, že k údajům a vzorkům budou přiřazeny kódy. Údaje umožňující zjistit Vaši totožnost tak neopustí pracoviště lékaře. Pouze lékař a oprávněné osoby budou mít možnost spojit tento kód s Vaším jménem, a to na seznamu, který bude bezpečně uložen ve studijním centru po dobu nezbytně nutnou k naplnění účelu celé studie.
Prostřednictvím svého lékaře máte právo na přístup k informacím, které byly o Vás shromážděny a případně požádat i o jejich opravu. Máte navíc nárok stěžovat si na to, jakým způsobem bylo s Vašimi osobními údaji zacházeno. Stížnost můžete vznést k Úřadu na ochranu osobních údajů, se sídlem Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7. Tento Úřad je odpovědný za prosazování práva na ochranu osobních údajů.
Za určitých okolností při splnění podmínek daných platnou právní úpravou máte právo požádat o jejich vymazání/odstranění, omezit zpracování těchto údajů nebo požádat o to, aby byly tyto údaje poskytnuty Vám či třetí straně ve strukturovaném, běžně používaném a strojově čitelném formátu. Máte rovněž právo na soupis zpracovávaných osobních údajů.
Po ukončení studie nebo po ukončení Vaší účasti ve studii zůstávají údaje správci, aby nebyla narušena validita dat získaných ve studii, a to po dobu nezbytnou k dosažení účelu prováděné studie. Pokud byste odstoupili ze studie předčasně, údaje shromážděné před odstoupením mohou být zpracovány společně s dalšími údaji shromážděnými v rámci této studie. Ve studijní databázi se však již nebudou shromažďovat žádné další informace, pokud k tomu výslovně nedáte souhlas.
Tento souhlas se zpracováním osobních údajů vyjadřujete na dobu nezbytně nutnou pro řádné vyhodnocení této studie.

Výsledky této studie mohou být publikovány v odborném tisku, mohou sloužit k výukovým a vědeckým účelům. Chtěli bychom zdůraznit, že se vždy bude jednat o souhrnné výsledky studie, ze kterých nebude možné Vás identifikovat. A také se nikde ve vyhodnocení studie neobjeví Vaše jméno či jiná informace, která by mohla vést k odhalení Vaší totožnosti.

V Praze dne

Jméno a příjmení účastníka studie:

Podpis účastníka studie:

Příloha 7 Otázky rozhovoru se zaměstnanci LOM

Otázky na pravidla

1. Mohou pacienti na LOM užívat jiné nikotinové produkty kromě cigaret a elektronických cigaret? (př. nikotinové sáčky)
2. Jaké pravidla platí pro pacienty, kteří jsou hospitalizovaní na LOM:
    a. Kouří cigarety
    b. Odvykají od kouření
3. Jaké mají pacienti možnosti nikotinové substituce? Pouze náplasti nebo i orální formu (žvýkačky, sprej)?
4. Jak funguje systém a podmínky hrazení nikotinové substituce? (v jaké frekvenci a za jakých podmínek je jim substituce hrazena, na jak dlouho)
5. Poskytujete pacientům podpůrnou medikaci k odvykání kouření (defumoxan, bupropion) ?
6. Máte specifické skupiny/edukace zaměřené na podporu odvykání kouření pro pacienty co využívají nikotinovou substituci?
7. Jakou jinou terapeutickou podporu při odvykání kouření hospitalizovaným pacientům nabízíte?
8. Poskytujete pacientům, kteří během hospitalizace kouří jiné intervence na podporu odvykání kouření? Pokud ano, jaké, kdo a v jaké fázi léčby je provádí? (př. motivační rozhovory)

Další otázky

9. Kolik pacientů z vašeho pohledu úspěšně odvyká? Například za poslední rok v procentech?
10. Přibližně kolik pacientů využívá dle vašeho názoru nikotinovou substituci (můžete vyjádřit například v procentech)?
11. Setkáváte se s negativními reakcemi nebo vedlejšími účinky nikotinové substituce u pacientů? Pokud ano, jak je řešíte?
12. Co by podle Vás pomohlo zvýšit zájem o zapojení do programu nekouření během léčby?
13. Jaké jsou z Vašeho pohledu pro hospitalizované pacienty podpůrné faktory při odvykání kouření v léčbě?
14. A jaké jsou bariéry nebo faktory, které zhoršují proces odvykaní kouření při hospitalizaci?
15. Jaké benefity/pozitiva může dočasné nekouření při hospitalizaci na LOM pacientům přinést (přínosy na tělesné zdraví, spánek, na psychiku na úspěšnost léčby závislosti jako takové)?
16. Vnímáte nějaká rizika či hrozby u pacientů, kteří odvykají od tabáku?

17. Můžete se podělit o nějaký konkrétní příklad z vaší praxe, který by ilustroval úspěšný nebo neúspěšný průběh odvykání kouření pomocí nikotinové substituce u vás na LOM?